

Formanden: Sammen med denne Sag behandles den næste paa Dagsordenen opførte Sag, nemlig:

Første Behandling af Forslag til Lov om Ændringer i Lov om Rettens Pleje af 11. April 1916. (Vidnepligt i Pressesager).

(Lovforslaget findes i Tillæg A. Sp. 4269; Fremsettelsen findes i Tidenden Sp. 3295).

Lovforslaget sættes til Forhandling.

Holger Eriksen: Som anført baade i Bemærkningerne til det foreliggende Lovforslag og i den højtærede Justitsministers Forelæggelsestale er den i Dag gældende Presselov vedtaget allerede i Aaret 1851. Der har ganske vist ofte været Tale om at ændre den, men det er hidtil ikke blevet til noget. Jeg synes, at det vidner om et stort Udsyn hos de Mænd, der havde Sæde i den første danske Rigsdag efter Indførelsen af den frie Forfatning, at de, tilmed under en Krigsperiode, hvor Erfaringerne viser, at det ofte gaar ud over Pressefriheden, kunde vedtage en Lov, der havde Levkraft i 87 Aar, og som derefter tilmed ikke behøver dybtgaaende Ændringer, men egentlig kun en à jour-Føring. Det bliver saa meget mere imponerende, naar man betænker, at det Forslag, som Regeringen forelagde i 1850, havde et helt anderledes reaktionært Indhold. I § 9 fastsattes saaledes, at den, der i trykt Skrift raadede til voldelig Forandring af Rigets Forfatning, skulde have sit Liv forbrudt. Det maa vel stadig anses for at være en stor Forbrydelse at raade til en voldelig Omstyrtning af Forfatningen, men Dødsstraf derfor er der vist i Dag ingen der kan tænke sig. Men værre endnu var egentlig § 10, der fastsatte, at den, der i trykt Skrift søgte at udbrede Had eller Misnøje mod Rigets Forfatning, uden at det kunde henføres til den foregaaende Paragraf, skulde straffes med Fængsel fra 6 Maaneder til 2 Aar.

Da altsaa alene det at udbrede Misnøje mod en eventuel uretfærdig Forfatning kunde medføre saadan Straf, vilde det, hvis denne Bestemmelse havde været gældende i Dag, hvor der netop agiteres stærkt for at faa Forfatningen ændret, have medført, at ikke blot samtlige de højtærede Ministre, men ogsaa det ærede Medlem Hr. Christas Møller havde kvalificeret sig til et længere Ferieophold inden for 4 Vægge. Naa, men disse Para-

graffer var i Virkeligheden kun Mindelser fra det gamle Enevoldsregimente, der i en Anordning fra 1799 gjorde det strafbart at skumle med Bitterhed over Regeringen, og de blev heldigvis aldrig ophøjet til Lov.

De giver mig Anledning til at fremhæve, at der paa mange Maader er Forskel paa et demokratisk styret Samfund og et diktatorisk styret, men Forskellen er ikke paa noget Omraade større end i Forholdet til Pressen. I Diktaturlandene, hvor Pressen er ensrettet, forstummer al offentlig Kritik, der findes ingen offentlig Mening, bl. a. fordi Menigmand aldrig faar de Oplysninger, der skal til, for at en saadan kan opstaa; alt hvad der ikke passer Magthaverne, holdes skjult. Om det hele skal ende i en vanvittig Korruption, er kun afhængigt af de faa Magthaveres personlige moralske Standard, eftersom enhver Form for Kritik er udelukket. I Parentes bemærket vil jeg gerne fastslaa, at det er min Opfattelse, at det maa være meget kedeligt at være Magthavere under saadanne Forhold. Det minder mig om det gamle Eventyr om Musen, der ved et Tilfælde var kommet til Slaraffenland; den forlod det hurtigst muligt igen, idet den bemærkede, at naar Kattene ikke engang gad gøre Forsøg paa at fange Musene, saa var der virkelig ingen Glæde ved at være Mus. I det demokratiske Samfund derimod foregaar alt offentligt Arbejde for Vælgernes Øjne. Dette Arbejde er ikke og skal ikke være hævet over Kritik, de forskellige Argumenter for og imod skal anføres, og de kommer til alle Borgeres Kundskab gennem Dagspressen. Den frie Presse er et uvurderligt Gode, og den behøver efter min Mening aldrig at frygte for noget Indgreb fra Lovgivningsmagten i et demokratisk Samfund. Skal den frygte noget, saa maa det være en Udvikling inden for selve Pressen, en Udvikling, som i hvert Fald har fundet Sted mange Steder i Udlandet, og som gaar i Retning af, at en Del af Pressen bliver storkapitalistiske Foretagender, som ikke længere staar i en Idés, en Sags eller et Partis Tjeneste, men som varetager den Kapitalgruppes Interesser, der behersker den; men det er en anden Historie, som jeg ikke her skal komme ind paa.

Under Presselovens første Behandling i den danske Rigsdag i 1850 hyldede Landstingsmand Borgen Pressen i et Par Sætninger, som jeg giver min fulde Tilslutning, og som jeg med Formandens Tilladelse gerne vil citere: